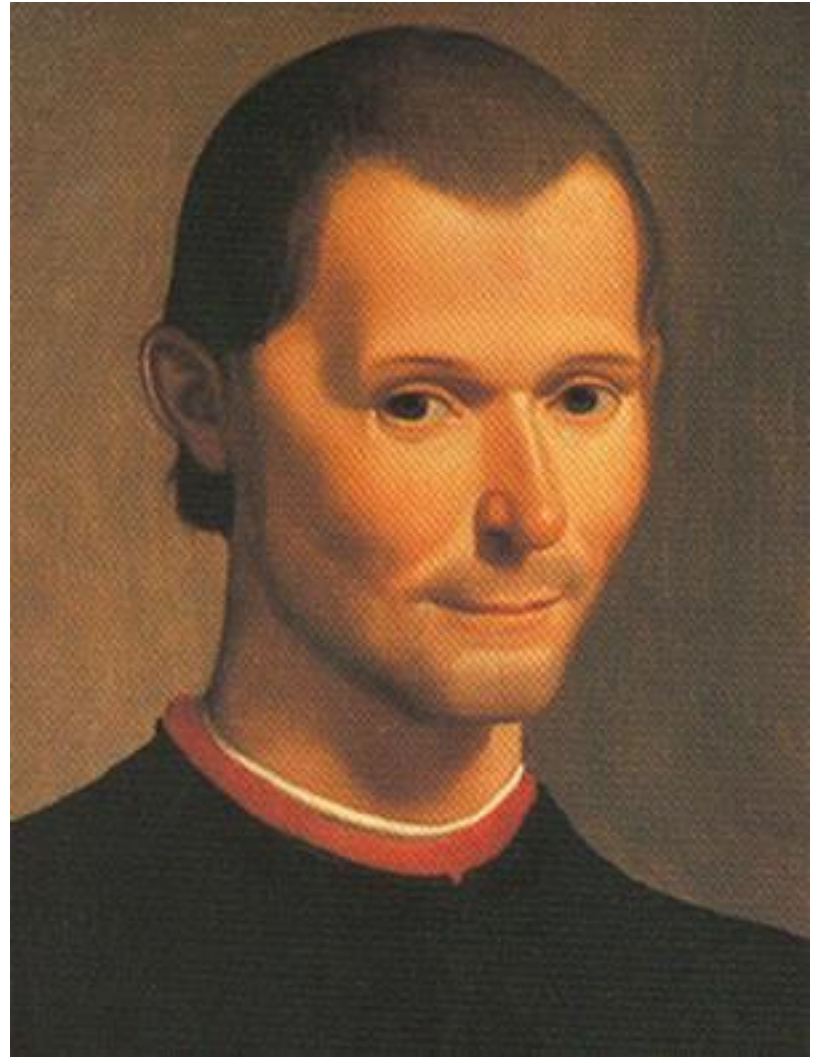

**LA VIRTUT
POLÍTICA EN
MAQUIAVEL
(1469-1527)**

EL CONTEXT SOCIOPOLÍTIC

- Constel·lació de ciutats-estat independents a Itàlia. Feblesa militar i organitzativa
- França unificada amb rei conqueridor: Carles VIII. 1494 Cau sobre Itàlia: Milà i Gènova 1499 cau sobre Nàpols
- Corona de Catalunya i Aragó: 1499 Ferran cau sobre Nàpols
- 1494 Cauen els Medici. República popular d'inspiració savonaroliana
- 1498 Maquiavel nomenat secretari de la República

LA ITÀLIA DEL XV

Llorenç de Mèdici, El magnífic (1449-1492)

EIS PROTAGONISTES

Savonarola (1452-1498)

Carles VIII de França

Ferran el Catòlic

Condottiero Gattamelata

ELS LLOCS: Castell de Sant Angelo (Roma) i Vaticà

La Signoria de Florència

EL CONTEXT II

- 1499 Cèsar Bòrgia intervé a la Romagna en nom del Papa Alexandre VI (Roderic de Borja, son pare. Nascuta a Xàtiva, València)
- 1500 Legació de Maquiavel a França
- 1502 Legació de Maquiavel amb Cèsar Borgia
(Fets diversos observats i analitzats.)
- 1503 Mort d'Alexandre VI. Elecció de Juli II.
Caiguda de Cèsar Borgia

Alexandre VI
(Roderic de
Borja (1431
Xàtiva - 1503
Roma)
Papa: 1492-
1503.

Cèsar Bòrgia (1475-1507)

Juli II
(Giuliano
della Rovere
1443-1513)
Papa de
1503-1513

EL CONTEXT III

- 1506 Maquiavel recluta la milícia florentina
- 1509 Florència recupera Pisa amb Maquiavel
- 1510 Lliga Santa contra França amb Juli II
- 1512 França derrotada. Retorn dels Medici a Florència
- 1513 Maquiavel rebutjat, empresonat i torturat
- 1514 Escriu “El príncep i Els Discursos”

LA FILOSOFIA DE MAQUIAVEL

- Maquiavel el “sinistre”
- La “verità effettuale”
- Els conceptes clau: FORTUNA i VIRTÚ
- Padrins i amics de geometria variable

La Fortuna

- **«Jo la comparo amb un d'aquests rius impetuosos que, quan s'enraben, inunden les planes, destrossen arbres i edificis, treuen terra d'ací i la posen més enllà; tothom en fuig, tothom cedeix a llur fúria, sense poder-hi posar aturador. I bé que les coses siguin així, això no obsta perquè els homes, quan els temps són tranquils, no puguin fer previsions amb murades o terraplens, de manera que, si el riu torna a créixer, o bé les aigües seguiran per un canal, o l'ímpetu llur no serà tan desenfrenat ni perillós. Semblantment s'esdevé amb la Fortuna, que manifesta la seva força poderosa allí on no hi ha Virtut preparada per resistir-s'hi, i cap allí orienta el seu ímpetu on sap que no han fet murades ni terraplens per parar-la.**

La virtú (virtut)

- **Virtut estàtica:** previsió, càlcul, estratègia, “construcció de preses per quan vingui la riuada”, resolució, armes pròpies, bons governants, amor dels pobles...
- Virtut dinàmica: capacitat de canviar quan cal, simulació, control del temps, tria del moment oportú (occasio calvata), coratge, autoritat, mentida i assassinat quan cal.

Els amics

- **Els padrins:** «Per tal d'aclarir més aquesta part, dic que els grans han de considerar-se sota dos aspectes: o es comprometen amb les seves actuacions per complet a la teva fortuna, o no. Els que així es comprometen han de ser honorats i són dignes d'amistat. Els que no es comprometen poden ser examinats de dues maneres: o ho fan per pusil·lanimitat i manca natural d'esperit, cas en el qual t'has de servir d'ells, mentre siguin bons consellers, perquè en la prosperitat t'honoraran, i no els has de témer en l'adversitat. En canvi, si no es comprometen intencionadament i per ambició, es senyal que pensen més en ells mateixos que en tu. D'ells haurà de guardar-se més el príncep que si fossin enemics descoberts, perquè en cas d'adversitat intentaran arruïnar-lo.» Cap: IX Dels principals civils.
- **La traïció:** el cas de Sinigallia

Maquiavel, l'home

- **«Al captard torno a casa i entro al meu estudi, i al llindar em trec la roba de diari, plena de fang, i vesteixo robes reials i curials; i, decentment vestit, entro a les antigues corts dels homes antics, on, rebut per ells amorosament, m'alimento d'aquest menjar que és meu tan sols, ja que per a ell vaig néixer; allí no em fa vergonya parlar amb ells i demanar-los la raó de llurs accions; i ells, per la seva humanitat em responen; i durant quatre hores no sento cap ensopiment, oblidat tot afany, no temo la pobresa, no em fa por la mort: em transfereixo del tot en ells».**